

BEKENDMAKING.

Burgemeester en Wethouders der stad Leeuwarden, brengen bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat de bruide Stads Burgerscholen alhier, op Donderdag den 7 Mei e. k., des morgens ten negen ure, zullen worden geopend.
Leeuwarden,
den 2 Mei 1835.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
THIJS FEENSTRA.
Ter ordonnantie van dezelve,
M. S. DE WAL.

TURKIJE.

KONSTANTINOPEL, den 1 April. Men heeft alhier steeds verontrustende tijdingen over den voortgang van de pest in Egypte, en is deswege zeer bekommerd. Er zullen quarantaine inrigtingen bij Smirna, bij de Dardanellen en op het eiland Marmora daargesteld worden. — Op de Egyptische schepen, die bij Candia liggen, is insgelijks de pest uitgebroken, en heeft een opstand onder de manschappen veroorzaakt, ten gevolge waarvan vele teregtstellingen hebben plaats gehad. Ibrahim-pacha heeft uit vrees voor de pest Cairo verlaten, alwaar die ziekte het sterkste woedt, en zich naar Delta begeven. Mehemed-Ali is naar Opper-Egypte vertrokken.

Het besluit van den Sultan, waarbij het tabakrooken wordt verboden, heeft veel indruk gemaakt, dewijl het doel is, om het rooken geheel af te schaffen. Voortaan durft niemand in tegenwoordigheid van een regter of een ander ambtenaar met de pijp verschijnen, dewijl zegt het besluit, het onwettig en aanstootend is, bij openbare werkzaamheden zich met iets anders dan met de zaak zelve bezig te houden; ook is het rooken een tijdverlies, en geeft een onaangenaam aanzien. — Zeker is het een vreemd besluit, want die voor weinige jaren, toen bij de pligzigste en ernstigste bezigheden aan ieder een pijp gepresenteerd werd, en het niet aanbieden, voor een belediging gehouden werd, gezegd hadden, dat dit gebruik zoude afgeschaft worden, waren zekere uitgingen geworden. Nog bij het congres van Akjerman verschoenen de Turksche afgezanten zich achter hunne pijpen, en rekenden het zich tot een groote verdienste, de aan hen gerichte vragen door duchtig dampen te ontgaan, en aldus hunne verlegenheid aan de blikken der Russische diplomaten te onttrekken. Thans heeft de Sultan hun dit eenige redmiddel ontnomen. Bij gemeld besluit wordt het houden van vele bedienden en van vele paarden insgelijks verboden.

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE, den 29 April. Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. De notulen kunnen, daar er geen genoegzaam getal leden voorhanden is, niet voorgelezen worden. De voorzitter geeft kennis, van de Eerste Kamer berigt te hebben ontvangen, dat zij zich met de ontwerpen betreffende de regterlijke magt en tot intrekking der wet op het onderhoud der dijken heeft vereenigd; anders is het met het voorstel van den heer van Dam van Iselt gelegen, hetwelk de Eerste Kamer meent dat in nadere overweging zal moeten genomen worden. Hierna leest de griffier een Koninklijk besluit van gisteren, waarbij Z. Exc. de Minister van binnenlandsche zaken door Z. M. gelast wordt, heden ten 11 ure de tegenwoordige zitting te sluiten.

Vervolgens combineerden zich de beide Kamers en werd het voorzitterschap door den graaf van Reede, voorzitter der Eerste Kamer, waargenomen. Derselver griffier las het Koninklijk besluit tot sluiting der zitting voor. De voorzitter benoemt een commissie, bestaande uit baron van Lynden van Hemmen, Jh. Martini, baron van Tuyl van Serooskerken van Heeze en Leende, de heer van Meerten, graaf van Heerde, graaf van Limburg Stirum, de heer van Reenen en Jhr. Repelaer van Molenaarsgraaf, welke commissie belast wordt Z. Exc. den Minister in- en uitgeleide te sluiten.

Z. Exc. de Minister van binnenlandsche zaken, onder geleide derzelve binnengekomen zijnde, plaatst zich voor den troon en spreekt de volgende redevoering uit:

„EDEL MOGENDE HEEREN!

„Aan het einde dezer zitting op den afgeloopen werkdag terugziende, kunnen Uw Edel-Mogenden het bewustzijn voeden van 's Lands onderscheiden belangen weder met fier te hebben helpen bevorderen.

„Het werk der Nederlandsche wettgeving werd der voltooiing nader gebracht door de goedkeuring, welke Uw Edel-Mogenden verleenden aan ettelijke titels van het wetboek van koophandel; in het bijzonder door het aannemen der wet tot organisatie van de regterlijke magt.

„Door den bijval, welke de intrekking der wet van 1810 op het onderhoud der dijken bij uwe vergadering heeft erlangd, is een nieuw blijk gegeven der eenstemmige bedoelingen van de Regering en de Staten-Generaal.

„De maatregelen, bij voortdurend noodzakelijk gemaakt door de omstandigheden, waarin het Vaderland blijft verkeeren, vonden bij Uw Edel-Mogenden de gewenschte ondersteuning.

„Zoo werd mede voorzien in de middelen tot beteugeling van mogelijke onrust en kwaadwilligheid, werd de Nationale Militie ook voor dit jaar geregeld, en werd op nieuw 's Lands krediet krachtig gehandhaafd.

„Bovenal echter was deze zitting markwaardig door de eenparige goedkeuring, welke de Tweede Kamer schonk aan de begroting der staatsuitgaven voor 1835.

„De Koning stelt bijzondere prijs op die uitkomst in zulk een belangrijke aangelegenheid, want zij biedt een overtuigend bewijs aan van vertrouwen.

„Ieder die het wel meent met het Vaderland, heeft zich in deze uitkomst verheugd.

„In wederkerig vertrouwen toch ligt de hoeksteen van het gemeen overleg, hetwelk zoo diep in het wezen van onzen Regeringsvorm ingrijpt, en, wordt dat vertrouwen aangekweekt, dan zal het den staat, inwendig nimmer aan levenskracht, naar buiten nimmer aan aanzien en ontzag ontbreken.

„Naar uwa haardsteden teruggekeerd, Edel-Mogende Heeren, zult gij ook daár de gelegenheid vinden, om dat vertrouwen te bevorderen, en alzoo mede te werken, om de edele gezindheden, waardoor de Nederlandsche natie zich zoo gunstig blijft onderscheiden, te bevestigen en te versterken.

„In naam des Konings verklaar ik deze gewone zitting der Staten-Generaal te zijn gesloten.

Z. Exc. door de commissie wederom uitgeleide gedaan zijnde, ging de Kamer uiteen.

AMSTERDAM, den 29 April. Heden namiddag 6 ure zijn Hunne Majesteiten de Koning en de Koningin alhier aangekomen, en met het grootste gejuich ontvangen. Hoogstdezelve hebben zich op het balkon begeven, alwaar zij met een onbeschrijfelijk vreugdegejuich door de bijna ontelbare menigte begroet zijn geworden. Morgen zal Z. M. den stads-, Vrijdag den Franschen, en Zaterdag den Hoogduitschen schouwburg met hoogstdezelven tegenwoordigheid vereeren. Morgen ochtend ten 11 ure zal Z. M. audiëntie op het paleis geven.

UTRECHT, den 24 April. Wij hebben heden particuliere berigten uit Curaçao van den 20 December jl., welke de volgende staatkundige berigten van de vaste kust (Columbia) bevatten:

„Er hebben te Maracaibo onlusten plaats gehad. De ingezetenen hebben den gouverneur en alle andere ambtenaren afgezet en op het kasteel St. Carlos opgesloten, onder voorwendsel dat de administratie te kostbaar was voor zulk een verarmde stad. Doch het kwaad is gelegen in de afscheiding van Nieuw-Grenada. Zoo lang Maracaibo van dien staat gescheiden blijft, zijn alle uitwegen voor haren handel gesloten.

„Gedurende den oorlog tusschen Spanje en Columbia, was St. Thomas de stapelplaats geworden der voortbrengselen der beide Staten. De Colombianen zijn zoodanig aan de Spaansche produkten gehecht, dat zij die niet kunnen ontberen, als olijfolie, wijnen, rozijnen, enz. Zij geven zelfs de voorkeur aan de zoete Spaansche wijnen boven de beste Fransche soorten; zij kunnen nog geen afstand doen van het slechte Spaansche papier; Hollandsch en Engelsch papier blijft aldaar onverkocht. Daar en tegen blijft de Cacao van Venezuela de geliefde drank der Europeasche Spanjaarden. Men schat het getal der schepen, die van Spanje op St. Thomas jaarlijks voeren, om aldaar de produkten van Spaanschen grond tegen die van Columbia te verruilen, op vijf en twintig. Thans heeft deze handel een anderen keer genomen. Het Spaansche gouvernement, uit meer liberale grondbeginselen handelende, heeft niet alleen de uit- en inkomende regten zijner koloniën verminderd, depôts en andere gemakken voor den handel opgericht, maar zelfs den handel tusschen deze koloniën en Columbia, St. Terre Firma door middel van neutrale vlaggen toegestaan, terwijl Venezuela een stap verder doet en Spaansche vlaggen in hare havens toelaat. Hierdoor

is bovengemelde handel verplaatst van St. Thomas naar Porto-Rico, alwaar naar Mayaguez, welke stad in uitgebreidheid zeer toeneemt. Vele lieden van St. Thomas hebben zich te Mayaguez nedergezet. Cuba en Porto-Rico brengen ook zelve geen Cacao voort en ontvangen die te Venezuela. Dit verplaatsen van den handel bemerken wij ook te Curaçao. De Amerikanen, die eene lading provisiën naar West-Indie brengende, voor derzelver montant geene halve lading W. I. produkten kunnen kopen (iemand zelfs schatte dit als 5 tot 1) kwamen, in de vorige jaren van St. Thomas, om alhier en te Bonaire zout in te nemen; thans komen zij van Porto-Rico meer dan van St. Thomas.

„Het zoutvertier is dit jaar te Bonaire niet zoo goed geweest als de vorige jaren. Er zijn maar ruim negen duizend vaten verkocht. Doch Rocas kan, (wegens gemakkelijker vervoer van het zout van de pan aan boord) het zout leveren tegen 37 Amerik. centen het vat, terwijl Bonaire het voor 50 vier centen levert. Dit ziet er donker uit voor het toekomstige jaar, zoo de zoutpannen te Rocas (thans den Hollanders ontnomen) eens in betere orde zullen gebracht zijn.

GRONINGEN, den 30 April. Het eerste voorbeeld van verhuizen uit deze provincie naar de Staten van Noord-Amerika heeft nu plaats gehad. Verleden Maandag, den 27 dezer, des morgens ruim 10 uren, stapte K. Jz. Beukma, tot dusver landbouwer te Zuurdijk op de belangrijke boerderij *Castor*, met zijne kinderen, bestaande uit drie zonen en eene dochter, benevens een jongeling van Wehe, met name M. E. van Kampen, van deszelfs tot dusver bezeten grond op het aldaar, aan den noorder oever van het Reitdiep gereed liggende en door kapitein *Du Bois*, van de Zoltkamp, gevoerde schip *de Goede Verwachting* over, om overgebracht te worden naar de te Rotterdam liggende, naar New-York gedestineerde en door kapitein J. M. Noyes gevoerd wordende Amerikaansche brik *Syren*.

Eene talrijke schaar, zoo leden der familie als vrienden, had zich reeds in dien morgen op het te verlaten verblijf *Castor* begeven en deed hen uitgeleide tot aan het schip, alwaar een treffend afscheid en de beste zegeningen wederkeerig werden toegewenscht.

Men beschouwt deze daad als een begin der landverhuizing ook in dit gewest in den waan dat in Amerika voor den landbouwer buitengewone voordeelen zijn te behalen. En ofschoon men van tijd tot tijd de tegenstrijdigste berigten, ten aanzien van het al of niet voordeelge voor de landverhuizers, verneemt, wenschen wij, dat de landbouwer *Beukma* zich hier in zijne hoop en verwachting moge te leure gesteld zien, maar hij het doel moge bereiken, hetwelk hij zich voorstelt.

LEEUWARDEN, den 4 Mei. Het vroeger aangekondigde Muzijkfeest van de *Vriesche Afdeling der Maatschappij tot Bevordering der Toonkunst*, is den 25 April jl., naar voorkomen genoeg, en in de beste orde afgeloopen; gelijk dan ook de terdedenheid en goedkeuring der aanwezigen op eene treffende wijze door algemeene toejuiching, onder en aan het einde der uitvoering, werd aan den dag gelegd. — Vele toehoorders en kunstminnaars van verschillende plaatsen waren zamengevloed, ten einde met het talrijk en aanzienlijk publiek uit deze stad de feestviering met hunne tegenwoordigheid te vereeren. Het Concert nam zijn aanvang met de bekende *Symphonie van André Op 25*; — daarna werd het Mannenkoor uit de Opera *Joseph in Egypte*, muziek van MEHAUL uitgevoerd; vervolgens de heerlijke *Overture* uit den *Oberon*, muziek van C. M. von WEBER; wordende de eerste Afdeling besloten met eenige nummers uit het beroemde *Requiem* van MOZART, te beginnen met N°. 2, *Dies Irae*, tot en met N°. 7. Na eenige tusschenpozing werd de *Symphonie* van KROMMER Op. 102 uitgevoerd en ten Slotte de Cantate van NEUKOMM, *der Ostermergen*.

Eere had de Orchestreester Jonkheer J. L. WAUBERT DE PUISZAU van zijne voortreffelijke, gemakkelijke, en nauwkeurige directie, welke getuigde van zijnen grooten fier zoo wel, als van zijne kunde en bekwaamheid, waarvan in een *Liefhebber* weinig zoodanige voorbeelden worden gevonden; — dan ook eere komt aan alle de Leden van het orkest toe, die ten getale van 60 zich als werkende leden verbonden hadden, en met elkander wedijverden in goede en nauwkeurige uitvoering der *Symphonien* en *Overturen*. De Koren, bezet met ruim 40 mans- en vrouwenstemmen, werden in hun geheel zoo treffend en uitnemend uitgevoerd, dat aan aller gespannen verwachting zeer voldaan is geworden, en het denkbeeld van verre de meesten heeft overtroffen, terwijl de Solo-Zangers en Zangeressen zich zoo uitmuntend van hunne taak hebben gekweten, dat zij eene loffelijke vermelding overwaardig zijn. Wij hebben dus met veel genoegen gehoord en ondervonden in deze bijzonder welgelukte en krachtige proeve, wat verende kunde en talenten vermogen.

Na den sloop van het Muzijkfeest heeft het Bestuur, geassocieerd door de Zangers en Zangeressen, in de door een toepasselijk en eigenaardig decoratief versierde zaal, op eene zeer verrassende wijze, den Orchestreester DE PUISZAU zijnen dank en tevredenheid betuigt over zijne directie, wien deze hulde aan zijne verdiensten welgevallig was, maar ook in zijn antwoord in toepassing bracht op de andere Meesters, die vocaal en instrumentaal alhier vroeger hadden gedirigeerd.

Welligt zoude betreffende de uitvoering van het geheel wel deze of geene aanmerkingen kunnen worden te berde gebracht, daar er natuurlijk altoos veel te wenschen overblijft, — maar wanneer wij dit feest als eerste proeve beschouwen eener Afdeling van gezegde Maatschappij, (daarin nog door slechts eene enkele Afdeling voorgaan), en uitgevoerd voor het grootste gedeelte door *Liefhebbers* van de Toonkunst, dan kan een onpartijdige niet anders dan den hoogsten lof toezwaaijen en de Afdeling geluk wenschen met den goeden sloop van een muzikalen avond, op welke zoo veler aandacht gevestigd was, en waartoe hebben medegewerkt zoo vele bekwame *Liefhebbers*, ook van verschillende plaatsen uit deze Provincie, en wel bijzonder een groot aantal werkende Leden uit de stad Sneek, die zich hebben beijverd om het feest luister bij te zetten, welken allen bij dezen onze erkenenis wordt betuigd.

Het Bestuur van zijnen kant verdient dan ook den dank van alle de Leden, daar het geene moeite bespaard en geene zorgen onbesteed heeft gelaten, om dit Feest naar wensch te doen afloopen, en wij verheugen ons dat het daarin zoo zeer geslaagd is, — weshalve hun verdienstelijk werk, door ieder, die in dezen genoegelijken avond heeft gedeeld, behoort erkend en op prijs gesteld te worden.

Moge deze Feestviering, waarvan wij dit beknopt verslag aan het publiek niet konden onthouden, voor velen een prikkel zijn, om mede te werken aan den bloei en toenemenden luister dezer Afdeling, die aanvankelijk zulk een krachtig bewijs heeft gegeven, dat de Nederlandsche Natie ook in de Toonkunst met anderen kan wedijveren; op dat eene volgende muzikale vereeniging nog betere vruchten oplevere, en nog grooter belangstelling wekken zal bij alle beminnaren van eene der edelste en verhevenste kunsten.

Bij eene missive van Z. Exc. den directeur-generaal van oorlog, *ad interim*, van den 14 dezer, no. 5, is aan de bevoegde autoriteiten kennis gegeven, dat Z. M. bij besluit van den 4 April ll. no. 91, heeft gelieven te bepalen, dat in den loop van dit jaar eene magt van 1750 hoofden, tot versterking van het leger in Oost- en West-Indië, naar de koloniën zal worden gezonden, welk getal door eene oproeping van vrijwilligers, tot die dienst genegen, zal worden gevonden, en dat mitsdien voor de schutters, welke tot zoodanig engagement mogten inclineren, de gelegenheid bestaat om, onder eene verbindtenis van zes jaren, zonder genot van handgeld, voor de Overzeesche bezittingen, dienst te nemen. In welk geval zij hun voornemen kunnen doen kennen aan den chef van het schutterkorps waartoe zij behoren, die, ingevolge zijne instructien, van hun verlangen aan het departement van oorlog zal kennis geven.

Da op den 28 dezer, te Amsterdam, in het local van het collegie *Zeevanshoop*, gehouden algemeene vergadering van stemgeregtigde deelhebbers in de Nederlandsche Handelsmaatschappij, is omstreeks half 1 ure, onder voorzitting van den heer president-directeur van der Hoven, geopend met eene aanspraak, waarin een beknopt overzicht gegeven werd van de sedert de laatste algemeene vergadering van stemgeregtigden, op 28 April 1831 in 's Gravenhage gehouden, zoo aanmerkelijk veranderde en verbeterde omstandigheden der maatschappij, en van de even belangrijke als voordelinge en algemeene nuttige uitbreiding harer zaken; welk laatste de behoefte eener vermeandering van kapitaal had doen ontstaan, en omtrent welke vermeandering hij nog nader het wenschelijke en voordeelige ontwikkelde. Ten slotte las de president-directeur het bruwste door den Koning bekrachtigde besluit van den raad der Handelsmaatschappij voor, waarbij de directie gemagtigd werd tot de bijeenroeping dezer algemeene vergadering, en om aan dezelve het voorstel te doen eener negotiatie van tien miljoen gulden, uiterlijk af te lossen op 1°. October 1849; terwijl hij verder ten gevolge van dit een en ander, aan de vergadering voorstelde het nemen van een besluit, hoofdzakelijk hierop nederkomende: „De vergadering van stemgeregtigden, gehoord de gronden

van de directie, enz.; magtig de directie tot het sluiten eener leening van tien miljoen tegen den interest van 4½ per cent."

De president verder te kennen gegeven hebbende, dat; zoo niemand iets in het midden te brengen had, men ter stemming zou overgaan, vroeg de heer van der Hoop opheldering nopens den tijd van aflossing, en kreeg daarop deze inlichting: dat het voornemen was, om de aflossing uiterlijk te doen in de jaren 1846 en 1847 ieder 2 miljoen, en in de jaren 1848 en 1849 ieder 3 miljoen. Op eene andere vraag, van den heer Rombout, of bij de negotiatie de akliehouder zouden geprefereerd zijn? antwoordde de president, dat zij voor de helft hunner aandelen geprefereerd zijn, doch verder met alle andere inschrijvers gelijk staan zouden. Na nog eenige discussien, waaraan, onder anderen, de commissaris des Konings, graaf Schimmelpenninck, en de heer directeur W. de Clercq deel namen, werd het voornoemde besluit met 150 tegen 11 stemmen aangenomen.

Men schrijft uit Amsterdam van gisteren: „Heden in den vroegen morgen is eene sloep van het schip *Concordia*, gevoerd bij kapitein van Wijk, liggende voor het Oosterdok op stroom, en waarin zich drie man der equipage bevonden, die een touw wilden uithrengen, door het hevige stormweder gezocht, en zijn twee der daar in zijnde verongelukt.

Dezer dagen zijn de vrederegters aangeschreven, dat bij het vrederegter niet kunnen worden toegelaten gemagtigden, of in de plaats tredende praktijfs der gedaagden, dan voorzien van gezegelde en geregistreerde volmagten, al hetwelk geen twijfel overlaat, noch in geval van bevrediging, noch in zaken van politie, noch als regtdoende in burgerlijke aangelegenheid.

Tevens is aan de vrederegters, zoo wel op grond van eene mistive van Z. Exc. den Minister van Justitie, als van den Prokureur Generaal bij het Hoog-Geregtschhof te kennen gegeven, dat de beëdigingen van eeskundigen, ambtenaren, bedienden of bijzondere personen, niet tot de gevallen behooren, waarvoor, bij de ariven voor de vrederegters, bijzondere honoraria worden toegekend, als behoorende onder de openbare werkzaamheden, welke ter openbare terechtzitting worden verrigt.

LEEUWARDEN, den 4 Mei 1835.

Uit het gemeente *drielal* Predikanten, heeft de Kerkeraad der Nederduitsche Hervormde Gemeente, op den 1 dezer beroepen Ds. Johannes Everardus de Voegt, te Neerlangbroek

Door den Eerw. Kerkeraad der Hervormde Gemeente te Sneek, is op den 30 April 1835, ter vervulling der vacature, ontstaan door het vertrek van Ds. A. Moolenaar, naar Middelburg, gemaakt het navolgend *twaaftal* Predikanten, (in alphabetische orde geplaatst): *Anna*, te Rijk; *Diesel*, te Rhenen; *E. Schrader Fockens*, te Jutfrp; *Griethuizen*, te Zalk; *C. H. van Herwerden*, Th. Doct. te Boesterzwaag; *Jmmick*, te Kampervene; *S. G. W. Lixraaven*, te Loenen op de Veluwe; *M. Muurling*, Th. Doct. te Stiens; *Prins*, te Zwartsluis; *A. T. Reitsma*, te Oudemircum; *B. Rientia*, Th. Doct. te Meerkerk en *L. Schukking*, te Zuidwolda.

BUITENLANDSCHE SCHEEPVAART TE HARLINGEN.

Van den 26 April tot den 3 Mei 1835.

Uitgezild: Den 27 April de kofschepen *de Vrouw Antje*, kapr. D. K. de Groot, *Jan Fredrik*, kapr. H. H. Kok, *de Jonge Dirk*, kapr. W. H. Mulder, alle drie naar Noorwegen, en de *Vriendschap*, kapr. J. Klazes, naar Memel; het galjasschip *Minnerva*, kapr. L. Friedrichsen, naar Randers; het kofschip *Ipsus*, kapr. H. H. de Weerd, ja, op arontuur. Den 28 dito de kofschepen *de Jonge Ipe*, kapr. E. J. Karst, naar Newcastle, *de Jonge Hendrik*, kapr. H. M. Pot, en *Annegina*, kapr. P. R. Huismen, beide naar Noorwegen; het schoneerschip *St. Thomas*, kapr. N. M. Lindenaar, naar Newcastle. Den 30 dito de kofschepen *de Jonge Dirk*, kapr. H. E. Vos, *Ida Aleida*, kapr. O. J. Woldring, *de 2 Gebroeders*, kapr. H. J. Seven, alle drie naar Noorwegen, en *Jan Freerk*, kapr. G. H. Smit, naar Memel; de smakschepen *Frouw Jantina*, kapr. K. E. Vos, naar Noorwegen, *Wilhelmina Hendrika*, kapr. D. D. de Jong, naar Hull. Den 1 Mei de kofschepen *Annechiera*, kapr. J. R. Kulper, naar Noorwegen, *Hermarna*, kapr. R. W. Lukens, naar Memel; het ijskfschip *de 2 Gebroeders*, kapr. B. H. van der Werf, naar Hull. Den 2 dito het smakschip *Frouw Alida*, kapr. A. A. Borgman, naar Koningsbergen; het brikship *Charlotta*, kapr. J. Kulland, naar Christiaand. Den 3 dito de schoneerschen *Union*, kapr. A. Gallawaj, *the Fame*, kapr. W. Barfield, beide naar Londen.

Binnengekomen: Den 27 April het kofschip *Eendragt*, kapr. J. H. Hut, van Newcastle. Den 29 dito het schoerschip *Friends*, kapr. J. Manning, van Londen. Den 2 Mei de kofschepen *de Jonge Jan*, kapr. J. E. Birt, van Oosterisoer, *Anna Siberdina*, kapr. J. H. Ugen, van Dantzig. Den 3 dito het kofschip *Concordia*, kapr. J. A. Keun, van Noorwegen.

REDEVERING van den Heer Mr. J. Cats, Ez., uitgesproken in de Vergadering der Staten-Generaal Tweede Kamer, betrekkelijk de Wet op de zamenstelling der Regterlijke Magt en het beleid der Justitie.

EDAL MOGENDE HEEREN!

Met bevreemding, heb ook ik van den beginne af, aangezien den loop, welke vroeger in de afdeelingen, thans bij de openbare discussie onze beraadslagingen omtrent het onderhavig ontwerp van wet hebben genomen.

De wet roch op de regterlijke organisatie van 18 April 1827 is door de wergevende magt daargesteld, heeft kracht van wet, is afgekondigd, en alleen wordt nog vereischt een Koninklijk besluit ter invoering, waarna dezelve zal werken even als alle andere, met de afgevaardigden uit de zuidelijke gewesten gemaakte wettelijke bepalingen. Gedurende het door den afval van België veroorzaakt tijdverloop tusschen het darstellen der wet en de uitvoering, zag men intusschen meer in eenige gebreken, welke in dezelve bestonden; en terwijl het nu onvermijdelijk was om in de wet te maken die, als het ware materiele, veranderingen, welke de afval ten gevolge moest hebben, maakte de regering van deze gelegenheid gebruik om ook die gebreken te verbeteren, en draagt ons dus voor eenige desovereenkomstige wijzigingen.

Dan wat doen wij nu, Ed. Mog. Heeren! Bij deze, geenerlei hoofdpriincipe der uitgevaardigde wet rakende wijzigingen, bestijft men ook het kardinaal punt der wet zelve, het al of niet bestaan der geregtshoven in de verschillende gewesten; zet men dat gewigtig en eens beslist onderwerp weder op het spel; ziet men, zoo ten aanzien van dit punt, als van dat der wijze van benoeming, of de bestaande grondwet voorbij, of wil men zelfs daarom ten spoedigste eene herziening derzelve, al vast vooronderstellende, dat de meerderheid der eventueel daartoe geroepenen zeker de bestaande bepaling omtrent de hoven en de wijze van benoeming omver zouden werpen; doch verliest, mijns oordeels, uit het oog, dat men zich alzo begeeft op een wijd veld van loutere gissingen en personele oordeelvellingen; dat het thans door den Konink gedaan voorstel van wet zich geenszins tot zoodanige afwijking van de bestaande wet uitstrekt, en dat de voorgedragene wijzigingen verworpen wordende, de wet van 1827 ieder oogenblik, al is het dan onverbeterd, ten uitvoer zal kunnen, het zij met eerbied gezegd, welikt zoude behooren ten uitvoer gelegd te worden.

Intusschen dat hoofdbeginsel, het bestaan der hoven in alle de onderscheidene provincien, wordt thans zoo hevig aangevallen, dat zij die dezelve wenschen te behouden, hetzelfde wel moeten verdedigen, en ik behoort tot het getal dergenen, welke er hoogen prijs op stellen.

Al ware het, dat wij op het oogenblik geheel vrij in onze bepalingen waren, geene grondwet hadden, of dezelve daaromtrent niets te kennen gaf, ook dan zoude ik in genoezaam alle gewesten van het rijk provinciale hoven wenschen.

Of meent men Edel Mogende Heeren! dat een vier en twintig jarig bestaan van de gevolgen van vreemde overheersching ons reeds heeft doen vergeten de voorregten en weldadige nitwerkselen van eene hoogere regtsmagt, in onze nabijheid gezien, ook daardoor op veel minder kostbare wijze regt verschaffende, zamengesteld uit met orze zeden, gewoonten, costumen en wettige inrigtingen bekende mede-ingereten; vier en twintig jaren geleden werden wij allen met elkander als een nietig uitvloeisel van het magtig Frankrijk, als het ware als ééne provincie, aan hetzelfde toegevoerd; alle onze nationale instellingen met de voeten getreden; onze met zoo grooten roem bekende geregtshoven vernietigd; en thans nog, na zoo vele jaren van het herstel onzer onafhankelijkheid, zoude één gewest, als erfgenaar van dat despotismus, in het bezit willen blijven van de magt om allen het regt toe te deelen, en van hier zouden allen steeds hun regt moeten halen! Neen, Ed. Mog. Heeren! daartegen waakt de bestaande grondwet niet alleen, welke thans onze eenige gids moet en kan zijn, maar daartegen zal, geloof ik, iedere herziene of nieuwe grondwet blijven waken. Zoolang alle deelen des rijks derzelver stemmen gelijklijk zullen mogen uitbrengen. De meening omtrent dit punt thans van nagenoeg de helft orzer Vergadering, is mij genoezame waarborg, dat later niet ligtelijk het bij art. 232 der grondwet vereischt die vierde voor het tegenovergestelde zal geneigd zijn.

Met bevreemding heb ik heden morgen een geend, om deszelfs onafhankelijke gevoels en gehechtheid aan de naleving der grondwet bekend mededel, deszelfs verwondering hooren zien, dat de Hooge Regering, naar zijn gevoelen ter zake der wijze van benoeming belemmerd in het monarchaal principe, ook in dezen zich door de grondwet gebonden achtte; dat die geëerd meddel deze naleving en zelfs eenigzins afkeurde: mij dunkt de Hooge Regering verdient hier niets dan lofspraak.

Men doet Nederland, maar bijzonder de gewesten buiten Holland, het onrecht om te stellen, dat het aan kundige regtsgeleerden zal ontbreken om de hoven en regtbanken wel te bezetten; maar heeft dan tegenwoordig de regtskennis alleen in dat ééne gewest haren zetel gevestigd? Zijn wij dan zoo zeer ontaard van onze vadersen, dat terwijl bij voorbeeld in Vriesland op eere steeds groeiende wijze, in den waren zin

des woords, *regt* gesproken werd door twaalf raadshereen, en er genoezaam personeel voorhanden was voor een en veertig niet neder-regters, maar neder-geregtshof, thans bij met een vierde vermeerderde bevolking, geen genoezaam getal kundige regtsgeleerden zouden gevonden worden om te bezetten, ten minste één in den Hoogen Raad, negen raadshereen, ten hoogste veertien regters- en veertig kantontegter-plaatsen? Heeft men dan bij de nog vigerende organisatie gebrek aan personeel om wel te vervullen uit en binnen dezelfde provincie Vriesland, vier plaatsen in het Hoog-Geregtshof, welke Vriesland op het geheel van veertig, wettig toekomen, zeiden regters- en negentien vrederegters-plaatsen? Ik meen hierop gerust neen te kunnen zeggen; en zoodanig rapprochement, men make het ook voor andere gewesten van het tegenwoordig getal regtsprekenden ad 39, en van hen die volgens de onderhavige wet daarmee belast zullen zijn, ad 38, dus in Vriesland nog wel van een *minder*, zal den onpartijdige de schaal aan de hand geven van het gewigt, hetwelk er te hechten is aan het verwillt van vermeerdering, ja van overmatige vermeerdering, van het personeel der regterlijke magt.

Aan zoodanig rapprochement toetse men ook het gewigt van het verwillt van ambtsbejag, van ambtsongher, hetwelk gisteren een onzer ambtgenooten uit Holland heeft kunnen toevoegen aan hen, die de onderhavige organisatie voorstonden, dus ook aan zijne medeleden die dezelve bevorderen. Dat alles, al wat van eene zijde gezegd wordt van provinciale inzigten, zouden wij eenvoudig kunnen retourneren.

De uitgaven zullen, dit is waar, vermeerderen; doch wie is er die dit juist aan de onderhavige wijze van organisatie zal toeschrijven? Weinigen zullen ontkennen dat de bezoldigingen der regtbanken niet op de tegenwoordige laagte kunnen en vermogen te blijven; dat dezelve moeten vermeerderd worden, ook al bleve er slechts één geregtshof? Van jaar tot jaar gevoeld met het nitzigt op eene regterlijke organisatie en daarbij onmisbare verbetering van toestand, hebben vele brave en kundige regters zich de karige aan hunne bediening verkochte, naar Fransche geldswaarde berekende, jaarwedden van 1800 of 2000 franken getroost; de hoop van dit nitzigt verwezenlijkt te zien, deed eenige afzien van het besluit om deze met meer lucratieve betrekkingen te verwisselen, anderen van het voornemen om zich te ontslaan van alzo meer en meer in aanzien afnemende functien; dezelfde hoop deed nog steeds mannen die betrekkingen aanvaardden, doch men neme, bij welke wijze van organisatie dan, ook dit nitzigt op verbetering eens finaal weg, dan zal men ontwaren het gebrek aan personeel, niet veroorzaakt door het niet aanwezig zijn van een genoezaam aantal kundige regtsgeleerden, maar door derzelver onwil om, op zoodanigen voet, zich aan regterlijke functien toe te wijden; sollicitanten zullen er steeds genoeg zijn, maar het zullen wezen de zoo even van hunne studien teruggekeerden in stede der in ondervinding en praktijk grijs gewordenen, de jongere, nauwelijks met de maatschappij verbonde leden derzelve, in stede van de oudere, derzelver steunpilaren, de zonen in stede der vadersen.

Den zal, ik herhale het, dat gebrek ontstaan, waaromtrent men nu zoo angstvallig schijnt te zijn.

Maar al wilde men, hoe noodig dan ook, niet overgaan tot betere bezoldiging der regterlijke magt; al oordeelde men, dat, terwijl de leden der regtbanken van 's Hage, Rotterdam, Amsterdam reeds een sortabel ver boven dat der andere regtbanken opgevoerd tractement genieten, er wel geene genoezame reden ware tot verbetering van de jaarwedden ook van die overigen, hoe zal men ten opzichte van den hoogen raad?

De voor dezen raad benodigde vermeerdering kan men toch niet aan de bestaande grondwet, aan het onderhavig ontwerp alleen toeschrijven: een hooge raad zal wel steeds noodig geacht worden, en alleen deze steeds onvermijdelijke vermeerdering draagt aan jaarwedden van raadshereen, publiek ministers en griffiers, volgens het ontwerp, f 102,500.

En hoeveel bedraagt nu de verdere verhooging, welke de organisatie der geheele regterlijke magt, naar de voorgestelde wijze, zal ten gevolge hebben, boven de thans bestaande, van welke gesproken wordt als van eene noodeloze verspilling van tonnen schats?

Zij bedraagt de som van f 174,600. Hiermede zal men kunnen voorzien in alles, wat zonder overdrijving, in dezen gevorderd wordt; daarmee zal dan ook de regterlijke ambtenaar, niet boven, maar gelijk met anderen door den Staat te gemoet gekomen worden in de zorg voor zich en de zijnen.

En om zoodanige som, zoude men dan en lijden laren en eindelijk geheel verderven de regterlijke magt, dat ware en ten slotte eenig bolwerk van alle vrijheid en veiligheid, leven en bestaan gevende aan den zonder hare onafhankelijkheid dooden letter van alle grondwetten en constitutien?

Mij dunkt, Ed. Mog. Heeren! hij die het groot belang eener goede regtsbedeeling kent, kan dit niet willen; andere minder noodwendige uitgaven zullen dan, voor deze, moeten en kunnen wijken. Ook ik benin zuinigheid in 's lands zaken; zoo zeer als iemand ben in daarvan een voorstander, waar ik kan een bevorderaar; maar de regtsveiligheid van allen wil ik aan geene anderhalve ton gouds opofferen.

Eene derde hoofdbedenking tegen de hoven, is de vrees, dat derzelver werkzaamheden gering zullen zijn.

Wanneer ik de provincie Drenthe uitzonder, acht ik deze vrees ongegrond.

Vooreerst zullen de artikelen 72 en 74 vele gedingen ter tafel van de hoven doen brengen, welke tot dus verre voor de regtbanken worden behandeld. In Vriesland hebben wij steeds gezien, in hoe menigvuldige zaken men zich ter eerster instantie aan de judicature van het hof submitteerde: de ondervinding in ons daarin een veilige gids.

Ten anderen berekent men het getal der eventuele appellen naar de hoven, verkeerdelijk naar het getal derzelve naar het Hoog-geregtshof, want men houdt daarbij of geheel niet of te weinig in het oog, en wij die in de meer afgelegene gewesten wonen, kennen de waarheid dezer stelling, wat men er ook tegen moze zeggen, dat thans in onze gewesten bijna een ieder van dat appel wordt afgeschrikt door den afstand, groote kosten en moeite, langen duur en dergelijke zoo zeer werkende oorzaken, dat het mij bekend is, dat veelmalen lunnige, eerlijke en het interest hunner cliënten waarlijk behartigende advocaten en praktijfs, hoe zeer met de ter eerster instantie gewezen vonnissen geenszins instemmende, belangeloos hen van de voortzetting in appel terug houden. Want zoodanig ken ik de praktijk; en geenszins, zoo als dezelve, althans eventueel, door on medelid uit Holland werd afgeschilderd.

Provinciale hoogere justitie zal ons dan, ook te dezen aanzien, van een onschatbaar voordeel zijn, en ook in de provincien zal men dan bij voortdurend kunnen behouden ballen, uitmuntende door de kunde, regtschapenheid en belangloosheid van hare leden.

Geenszins heb ik ook daartegen de vrees, dat nauwelijks kennis nemen door de hoven de werkzaamheden der regtbanken te zeer zal verminderen. In de hoofdplaats van acht regters verminderd tot vijf of zes, zullen derzelver werkzaamheden in eenigzins bevolkte arrondissementen van geen gering belang zijn.

Ik heb in de afdeeling, tot welke ik behoort, den twijfel hooren opperen of de in de memorie van beantwoording opgegevene getallen van gedingen in iedere provincie over een tiental jaren, wel waren die van eigenlijke gedingen, of daaronder niet begrepen waren andere mindere zaken, als b. v. vonnissen houdende autorisatie tot verkoop, absent-verklaringen en dergelijke. Ik ben in de gelegenheid geweest om daaromtrent, wat betreft de regtbank van Leeuwarden, precise en authentieke opgaven te verkrijgen, en deze hebben mij de overtuiging gegeven, dat voor Vriesland althans de twijfel niet gegrond was, en dit resultaat doet mij hetzelfde ten aanzien van andere gewesten vertrouwen.

Het jaarlijksch getal in Vriesland behandelde gedingen van burgerlijken, commercieelen en correctionelen aard, in de memorie opgegeven, was 1175. In Vriesland nu, zijn drie arrondissementen, en over een zestal jaren, was voor het arrondissement Leeuwarden alleen het jaarlijksch getal als volgt: civile zaken 256, waarvan appellabel 110; koophandel 207, waarvan appellabel 50, correctionele zaken 214; dus alleen voor deze regtbank 677. In hetzelfde tijdvak bedroegen bovendien de vonnissen en dispositien op ter audientie of ter raadkamer gerapporteerde requisten, familie-raadhesuiten en homologatien, per jaar 319. Bij zoodanige veelvuldige werkzaamheden, heb ik eer vrees, dat het getal regters hier of daar te gering zal kunnen zijn.

Ook eene vierde hoofdbedenking, vermeerdering van het gevreesd provincialismus geldt mij niet. Naar mijn oordeel, is provincialismus, behalve het groot en dikwijls grootsch punt van nationale herinneringen, even gelijk ieder communioismus, om zoodanig woord eens te gebruiken, gegrond op gemeenheid van belang: zoo is het voor lederen Nederlander, lederen Hollander, Geldersman en Vries, dat het zijn gewest, lederen Amsterdammer, Utrechtenaar, dat het zijne stad, den ingeland van Rijnland, dat het zijn heemradschap welga; in iedere van die circumscriprien is het algemeen belang, dat van den individu, en die gemeenheid van belangen acht ik dan als die des individu zelve, dikwerf onbekende oorzaak, waarom hij de zaken naar de belangen van zijne communauteit beschouwt. Zoo beoordeelt hij de zaken van Europa veelal naar de belangen van zijn vaderland, en verlangt dezelve daar naar geregeld te zien; die van zijn vaderland, naar die van zijn gewest; die van zijn gewest, naar die van zijne gemeente; doch welke in deze de werking zal zijn van de daartelling van provinciale hoven, verklaar ik niet te begrijpen; te dezen aanzien zie ik hier inderdaad niets dan gelukheid van klank.

Hoeveel, dat bovenstaande door mij kommunioismus genoemde, moge gelden in 's lands, in gewestelijke, gemeentelijke, dijsen en polder-zaken, ten aanzien van geregtelijke inderelingen, arrondissementen, kantons heb ik daarvan nooit eenigen zweem kunnen ontwaren; even weinig als ik heb kunnen bemerken, dat het ware provincialismus eene enkele schrede is achteruit gegaan gedurende de vier en twintig jaren, welke er na de afschaffing onzer provinciale hoven en beregting door het ééne hof in 's Gravenhage zijn verloop. Ik houde het zelfs onmogelijk dien geest

Laten wij slechts, Ed. Mog. Heeren, aan onzen eed getrouw, ons niet door provinciale belangen van het algemeen belang laten afrekken: en zorgc maar de regeling, dat zij bekend zij met de belangen en instellingen van ieder gewest, niet uitsluitend daarmede het eene gewest aan het andere opoffere of daarboven bevoorrecht, en dat iedere gewestelijke afdeling hij hare regten gehandhaafd en alzoo prodeele, en dat iedere jaloersheid voorgekomen worde, dan zal dat provincialismus wel vinctie wrevel en jaloersheid grenzen blijven, en hiertoe juist vind ik de onderhavige wet bionn hare behoortlike grenzen blijven, en hiertoe juist vind ik de onderhavige wet zeer dienstbaar en geschikt. Er zijn mij gewesten bekend, bij welke de ressortering van het eene onder een in het andere vestiged geregtschof aanleiding zoude kunnen geven tot provincialismus van de ergste soort, tot onderling provinciale haat en verregaende misschien feitlike, tweedragt.

Dan Ed. Mog. Heeren, ik zoude vreezen misbruik van uwen tijd te maken, indien ik langer ware, en mij nog in details verdiepte. Ik zal dus eindigen, eenige derzeive slechts aanstippende.

Doch dit alles moet ik thans ten beste geven, omdat ik een tegenstand zie tegen het behoud van het groot beginsel dezer wet en van die van 1827; welke mij doet gevoelen, dat ik door afstemming dezer wijzigingen denzelfden de hand blendende, niet het betere zoude verkrijgen, maar welligt de vernedriging bewerkten van eenne wijze van regnerij op welke ik in het algemeen belang grooten prijs stelde.

Wordt ten allen tijde en overal, betamelijke, ook en voornamelijk uit insmorbsiteit onstaande, onafhankelijkheid der regterlijke magt als een hoofdverelschte beschouwd van iedere welgeordende maatschappij, hoe is het mogelijk verder van dat vereichte verwijderd te zijn, dan daar, waar sedert een en twintig jaren ieder regterlijk ambtenaar elken dag bij organisatie kan ter zijde gesteld of bevorderd worden? Alleen onder eene regering als de onze, welke waarlijk van deze postie nooit misbruik maakte, en bij het Nederlandsch, te dezen opzigt wezenlijk achtenswaardig karakter onzer regterlijke ambtenaren, kan men het toeschrijven, dat op de justitie nog met geene minachting wordt ter nedergezien.

PRISCAUANT DER EFFECTEN.
AMSTERDAM, DEN 2 MEI 1835.

ARRESTED: JAN 2 1935.

Brazil, van 100 L 90. — Columb. 1ste leening van 100 L 32 $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{2}$ in div.; van 250 L 31, $\frac{1}{2}$ in div.; Dito 2de leening van 100 L 32 $\frac{1}{2}$, 33 $\frac{1}{2}$, 33; van 250 L 31 $\frac{1}{2}$, 32 $\frac{1}{2}$, 32; Onbepaalde Coupons f 7 $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{2}$; Kleine dito f 7 $\frac{1}{2}$, 13, $\frac{1}{2}$. — Blauwe Grieken van 100 L 29 $\frac{1}{2}$; van 200 L 28 $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{2}$; van 300 en 500 L 28 $\frac{1}{2}$; Onbep. Coup. f 6. — Mexico 6 pCt. van 100 L 43 $\frac{1}{2}$. — Peru 6 pCt. van 100 L 28 $\frac{1}{2}$, 29 $\frac{1}{2}$; Coup. f 6 $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{2}$. — Cortes van 510 L 50 $\frac{1}{2}$; Coup. 33.

** Getrouwd: P. BROUWER, P. K. z.

Ge trouwd te Franeker, den 3 Mei 1835: P. H. DE VRIES, en

Leenwarden, den 23 April 1835. A. DE JONG, WZN.
RIED, den 26 April 1835. Heden beviel door Gods goedheid, voorspoedig van

MIDDELM, den 28 April 1835. Heden beviel voorspoedig van eenen Zoon,
CATHARINA HUIDEKOPER, geliefde Echtgenoot van

Woudsend, den 29 April 1835.

Echgezond van een welgeschapene DOCHTER, SAAPKE POSTHUMUS, 37- E. DE VRIES.

TER, de Hoog Wel Geboren Vrouwe, Baronesse VAN BURMANIA RENGERS,
gehoren Brunisse van Aengre

HAREN, lid der Ridderschap van Vriesland.

den 22 April 1835.
Mijne dierbare moeder NAMKIEN D. RIJWALDA. Weduwe G. KOOPMANS,

* * Ons geliefd Kindje, in welks geboorte wij ons den 30 Maart II., zoo zeer

Geb. BEUCKER ANDREA.
PARRAGA, den 29 April 1835. Heden morgen ontving ik het treurig bericht, dat

H. CANNEGIETER, Predikant.
Deze algemeene kennisgeving, worde door Familie, Vrienden en Bekenden, ook

Sneek, den 30 April 1835. **MARTINUS BEZORGER.**
HARLINGEN, den 1 Mei 1835. Heden overleed in den ouderdom van 85 jaren:

De VERKOOP van den ROMP van een PANWERK enz. door den Notaris

De GRIETMAN VAN FRANEKERADEEL roept door deze op de Hervormde Floreenpligtigen van de dorpen

in de respectieve Dorpskerken, tot het opnemen en sluiten der Kerkrekeningen over de jaren 1832 en 1833; wordende ten aanzien van de dorpen *Dongjum, Boer en Schallum* ook opgeroepen de Manz, Hoofden van Huisgezinnen, zonder onderscheid van Godsdiensstige gezindheid, als zijnde aldaar de administratoren van Kerk en Armvoorsij

J. M. v. BEIJMA THOE KINGMA.
Ter ordonnantie van denzelyven.

DE GRIETMAN VAN FRANEKERADEEL roept mits deze op de Floorenpfligten van de dorpen *Midlum, Harbaaium, Achlum* (buitendijs) en het *Kloos-*

De Grietman voornoemd,
J. M. VAN BEIJMA THOE KINGMA.

GRJETMAN EN ASSESSOREN VAN OPSTIERLAND, roepen nu deze, ten verzoeken van de Kerkvoogden der Hervormde Gemeente van Wanjeterp, op, de

Ter ordonnantie van dezelve,
L. R. SALVERDA.

Wie hieraan geding maakt, kome op Donderdag den 21 Mei 1825, des voormiddags ten 11 ure, in het Grietendhuis te Beesterzwaag, alwaar inmiddeels het Bestek en

ter ordonnantie van dezelve,
L. R. SALVERDA.

Kollum,
den 24 April 1835.

Grietman en Assessoren voorroerd,
L. VAN LIMBURG STIRUM.

Aanbesteding bij beslotene briefjes.

COMMISSIE VAN ADMINISTRATIE OVER DE GEVANGENIS-
STRAFFEN. Gedeputeerde van de Kamer der Staten-Generaal.

ROGGE en TARWEBROOD, AARDAPPELEN, RUNDVLEESCH en RUND-
VET. BOTER. Gepelde GARST of GORT. Graauwe en Groene ERWTEN.

Die hieraan gading maakt, kome op den bepaalden tijd in het Huis van Opsluiting en Tuchtiging te Leeuwarden, alwaar de Condities van Aanbesteding, van heden af,

1. Dat deze Aanbesteding zal geschieden bij besloten biljetten op zegel geschreven,

naauwkeurig in de biljetten zullen moeten beschrijven, en dezelve benevens hunne Borgen, moeten onderteekenen.

5. Dat er binnen de Poort van het Huis van Opvoeding en Tuchtiging voornoemd, eene geslotene Bus zal worden geplaatst, waarin de belanghebbenden hunne in-

6. Dat zoodanige brieven, welke met overeenkomstig het voorgeschrevene zijn ingerigt en ingediend, *buiten aanmerking* zullen worden gehouden.

Leenwarden,   Namens de Commissie van Administratie voornoemd,
den 20 April 1835.   M. S. DE WIL, Secretaris.

bach, te Dronryp, publiek: m) doorged, tegen geringe betaling en ook met credit,
verkoopen: 2 Vare KOEIJEN, 1 klompje HOOI, 2 schar DONG, eene partij

Figure 1 consists of three line graphs arranged horizontally, each showing the number of publications over time from 1980 to 2010. The y-axis for all graphs is labeled 'Number of publications' and ranges from 0 to 1000 in increments of 100. The x-axis for all graphs is labeled 'Year' and ranges from 1980 to 2010 in increments of 10 years. The first graph, titled 'Economic growth', shows a steady increase from approximately 100 publications in 1980 to about 800 in 2010. The second graph, titled 'Economic development', shows a similar trend, starting around 100 in 1980 and reaching about 750 in 2010. The third graph, titled 'Economic growth and development', shows a more rapid increase, starting around 100 in 1980 and reaching about 900 in 2010.

De Notarissen WIJMA en GOSLINGS, te Harlingen, zullen aldaar, op Woensdag den 6 Mei 1835, bij de eindelijke toewijzing, in het Koffijhuis van L. Klinkema, van de Grotesluis, des avonds ten 6 ure, verkoopen:

1. Eene HUIZINGE met BLEEK en ERF, van de Schritten aldaar, wijk F. no. 143, bij R. Bleker als huurder in gebruik tot den 12 Mei 1836 voor f 55 in het jaar.
2. Eene HUIZINGE met annexen, op de Laanen aldaar, wijk F. no. 201, bij Jelle Azema als huurder bewoond tot den 12 Mei 1836 voor f 42 in het jaar.
3. De geregte HELFT door en door in een TREKVEERSCHIP, varende van Harlingen op Francker et vice versa, met de GERECHTIGHEID van het VEER en quotieel aandeel in Lijnen, Haken, Kloten enz., zoodanig wordt bevaaren door *Anthonij de Boer*, en waarvan de wederhelft toebehoort aan *Arend Lodevijk*. Zijnde ook dit Veer inruischen uit de hand te koop.

Not zal de Notaris WIJMA, op tijd en plaats voornoemd verkoopen:

De overgebleven GEBOUWEN van de voormalige Zoutziederij van wijlen den Heer *Minne Blok*, aan de Sexbierumer Vaart onder Harlingen, zijnde thans eene WO- NING met TIMMERWINKEL en een voor korte jaren nieuw gebouwd PAKHUIS gequoceerd wijk I. no. 9, met het daarbij zijnde stuk GREIDLAND.

De Notaris WIJMA, te Harlingen, zal aldaar, op Woensdag den 6 Mei 1835, ten 11 ure precies, bij het Paswerk van de Heeren de Weduwe B. Rodenhuis & Zoonen, aan de Zoutloot bij den Noordermuur, publiek veilen: Eene mooie partij dums en anderhalf dums PLANKEN, in onderscheidene lengten en breedten, tot velerlei gebruik geschikt, benevens eene partij glalde, gesmoorde en roode VLOE- REN en PANNEN in onderscheidene soorten.

Boelgoed op de Nieuwezijl onder IJst.

M. R. HARMEN HIDDINGA, Procureur bij de Regbank van eersten aanleg te Sneek, gedenkt, ten overstaan van Mr. W. F. REUCHENIUS, Griffier bij voormelde Regbank, op Woensdag den 6 Mei 1835, aan te vangen des morgens ten 9 ure, ten huize van den Kastelein A. H. Manneveld, op de Nieuwezijl onder IJst, publiek bij boelgoed te verkoopen: 8 beste melke Koeijen, 1 vare dito, 1 Kalf, 1 Paard, 43 Schapen met Lammeren, 1 Wagen, 1 Chais, Paardetuijen, eenige koperen en houten Emmers en Aden, 4 Molkenaten, 1 Karn met koperen hoep, 1 Karnmolen, 1 Kaspers met toebehooren, en verder Boerereeuw en Gereedschappen. Voorts Stoolen, Tafels, Banken, een Spiegelafelje, Schilderijen, 2 Bedden met toebehooren, 2 Kagehels, 1 Vuurhaard, eenig Aard- en Glaswerk, Schenckketels, Schenkbladen, Flesschen, Romers en wijdere Tappersgereedschappen, en hetgeen ten dage des verkoops meerder te voorschijn zal worden gebracht.

ZEGT HET VOORT.

M. R. H. L. NILANT, Notaris te Workum, zal, ten verzoeken van den Secretaris J. ALBARD GERLSMA, te Koudum, op den 6 en 7 Mei 1835, des voormiddags precies ten 9 ure, ten huize van de Erven van wijlen *Andries de Boer*, in het Logement de Pauw, te Koudum, publiek bij boelgoed te koop presenteren:

Een zeer netten en welgeconserveerden INBOEDEL en GOEDEREN ten gebruike en dienste eener Herberg, bestaande in Meubelen en Huisgeraden, Kisten, Kasten, Bureaux, Tafels, Stoolen, Spiegel, Schilderijen, onderscheidene Theeserviesen, Engelsche en Porselinen Borden, Visch en andere Schotels, Sauskommen en andere Steengoderen, variakte Theestoven met Komforen, Theebladen, Wijn-, Likur- en Bierglazen, Karaffen en ander Glaswerk, 6 Bedden met Peluwen en Kussens, 12 boute en wollen Dekens, Laken, Slopen, Tafellaken en Servetten, Linnen- Kindergoed en Mans Kleedstukken, Kookgereedschappen, Koper, IJzer en andere Ketels en Potten, eene menigte Flesschen met rooden en witten Wijn, Likeuren en andere Sterkedranken, ledige Flesschen, Vastjes en Bierkruiken; voorts Boeren en Stalgereedschappen, Kroden, Schoppen, Vorken, Emmers, eene Haverkist, Voederkrib, Zaag, Bijl, Houtwerk, eene partij Turf en hetgeen alsdan meerder zal worden te voorschijn gebracht.

Voornaam Boelgoed.

De Griffier P. VAN EIJK, te Joure, zal publiek, bij boelgoed, op zes maanden credit, wat aangast de posten boven de 20 gulden, presenteren te verkoopen:

Een uitmuntend BOEREREeuw en BESLAG, benevens eene aanzienlijke partij MEUBELen, HUISGERADen, enz., bestaande in 19 melke en kalve Koeijen, 5 vroegmelke Dito, 1 vare Dito, 1 geld Rier, 8 Hokkelingen waar onder 1 Stier, 1 best bruin Merrieapard met mooie bruine Merrievoel, 1 zwart Merrieapard, 4 Schapen met en zonder Lammeren, 1 Zeug met Biggen, 4 zijden geroocht Spek, 1 Chais, 2 Boerewagens, 2 Rijdwagens met fter beslag, ongeveer 20 koezieren Hooi geschikt voor strooijing onder de tuif, 6 Tuifboeken, 1 Panzer, 1 Boot, 20 beste koperen Aden, 6 dito Emers, 1 dito Hardkerel, 5 Melkzaten, 1 Karn met koperen hoepen, 9 houten Emmers, Harken, Vorken en verdere Boerereedschappen; voorts 1 Kabinet, 1 Pulpitum, 1 Glazekast, 1 Klok, Spiegel en Schilderijen, 4 Bedden met hun toebehooren, alsmede Linnen en Wollen, Porselien, Glas, Engelsch en ander Aardewerk en hetgeen meer ten dage des verkoops te voorschijn zal worden gebracht.

Wie hieraan gading maakt, come op Woensdag den 6 Mei 1835, des morgens om 9 ure, ten huize van de Erven G. K. Wajfer, te Ouschaske, en koops op dan te vernemen voorwaarden.

De Notaris P. STEENMA, te Minnertsma, zal, op Woensdag den 6 Mei 1835, des namiddags ten 2 ure, ten huize van *Gerrit Wijkens Bouwma*, Kastelein in het Nieuw Borkhuis op Grootenhamer onder Almarum, bij boelgoed verkoopen:

MEUBELen en HUISGERADen, en daaronder 2 Kabinetten, 3 Ledikanten, 1 Kagehels, 10 Tafels, 30 Stoolen, enz.; voorts eene BOOT met Zeil en Riemmen.

De Notaris P. STEENMA, te Minnertsma, zal, op Zaterdag den 9 Mei 1835, des voormiddags ten 11 ure, op Klein Hermans State aldaar, bij boelgoed en tegen gereede betaling verkoopen:

Eenige MEUBELen en HUISGERADen, waaronder 4 Ledikanten met en zonder gordijnen, eenige Tafels en Stoolen, 2 Kagehels, 1 eikenhouten Kaste, Spiegel, Stade en andere Glasgordijnen, Porselien, Glas en Aardewerk, eene uitmuntende Forte Piano; eene partij best gekloofd Brandhout; voorts eene partij losse Glazen, Broelramen, Tuliamargereedschappen, 2 steenen Rollen, 1 Rolwagen, 1 Boot, eindelijk 3 2 4 wegens best hooglandsch hooi, en hetgeen ten dage gemeld meer geveild zal worden.

De Griffier J. STINSTRA, te Francker, zal, op Donderdag den 7 Mei 1835, des morgens ten 9 ure, ten sterfhuize van *Jfme Pieters Alkema*, aan het Westvliet te Francker, voor gereed geld, verkoopen:

Eene aanzienlijke partij beste MOLENMAKERS en TIMMERMANSGEREED SCHAP en droog WERKHOUT, waaronder ipen Posten van 9 2 4 duim, ipen 5 duims Bladen, Azijzerokken, Knuppels en Palmhout, onderscheidene soorten eiken, vuren, ipen en groenen Hout, Planken, Kleinhout, Afval en Brandhout, 1 Drasbank met al wat daartoe behoort, 1 IJzer Draakbank, 1 Handschoef, 1 nieuwe Aardwijn, 2 Tallen en groote zwarte Blokken, Tuinzuwen, 2 Blokken met fter beslagen, 5 Domme- krschten met Kanthaken en Kettingen, Beikels, Zagen, Boren, Bijlen, groote Breekijzers, Mokkers en Hamers, 4 Schulpzagen, 1 Trekzaag, 1 bijzondere groote en eene kleinere Sijpssteen, Kruiswagens, 2 Timmerkisten, 1 Spijkerkist, Schammels, Banken, Haken, Touwen, eene partij blauwe Vloersteen, 1 Schipshuis op Afbraak, 1 stal Degereedschap; — Voorts eenig HUISRAAD, des namiddags te verkoopen, 1 Schotelbank, Mangel, Pulpitum en Theekast, 3 Tafels, Stoolen, Spiegel, 1 Bed, eene partij Porselien, Koper, Tin en IJzerwerk, 2 goede Jagtgeweren, en wat daar- van meer is.

De Notaris G. S. ZIJLSTRA, te Heez, zal, op Donderdag den 7 Mei 1835, des voormiddags om 9 ure, ten huize van *Thijs Jankes Thijsma*, Boer te Gaastmeer, publiek, bij boelgoed, tegen gereede betaling, presenteren te verkoopen:

19 Melke en kalve Koeijen, 1 vare Dito, 2 kalve en 3 vare Rieren, 7 Hokkelin- gen, 1 Bul, 2 Paarden, 1 Zeug met 8 Biggen, 22 houten Melkaden, 1 Karn met koperen hoep, 4 Molkenvaten, 6 koperen eenre Emmers, 6 houten Dito, 1 Kaas- pers met steen, 2 Aardkarren, 1 Koeltrog, 2 andere Troggen, 2 Ladders, eenige Harken, Vorken en Grippen, en verdere Boerereedschappen, en hetgeen meer te voorschijn zal worden gebracht.

De Notaris G. S. ZIJLSTRA, te Heeg, en de Secretaris A. L. POTMA, te Workum, zullen, door het ministerie van den eerstgenoemden, op Zaturdag den 9 Mei 1835, des morgens ten 9 ure, aan de Boerchuzinge bij de Erven van den Heer H. A. Manneveld, te Gaastmeer, in gebruik, bij boelgoed en gereeden gelde, presenteren te verkoopen:

Een zeer aanzienlijk en uitmuntend BESLAG VEE en BOEREREeuw, bestaan- de in 35 melke, kalve en vare Koeijen, 7 Rieren, 7 Hokkelingen, 2 Suieren, 3 Mer- riepaarden waaronder een zwart best kortstaart Merrieapard, 12 Schapen met Lamme- ren, 1 Zeug met Biggen, 4 jonge Kalveren; ongeveer 6 2 7 koezieren Hooi; 1 Chais met kussen en spatkleed, 1 Aardseel, 3 Hooiwagens, 1 Sleeprog, Aardkarren, 1 Karn, 1 Kaasketel, 1 Kaspers, 18 koperen en 24 houten Aden, 12 koperen en 13 houten Emmers, 1 koperen en 1 houten Broekad, 1 Tiems, 1 Landrol, 2 Kaasva- ren, 2 Boteraders, 2 Melkzaten, 1 Handketel, 4 Ladders, Troggen, eene partij Koedekken, een koppel Hoeders, eene Boot met Zeil en Treil, Harken, Vorken en verdere Boerereed- schappen; voorts MEUBELen en HUISIERADen, waaronder Bedden met toebehooren.

Allen die iets te vorderen hebben van de Armvoogden van het dorp Zwaagwestein- aldaar, vóór den 1 Junij aanstaande. Op de ougefrankeerde, alsmede op de, na ge- noemden termijn inkomende zal geen acht worden geslagen.

De Notaris MEIJER, te Bolsward, zal, op Zaturdag den 9 Mei 1835, des mo- gens ten 9 ure, ten huize van *Bernardus Jans Koster*, te Tjerkwerd, publiek bij boelgoed tegen gereede betaling presenteren te verkoopen:

6 Melke, kalve en vare Koeijen, 22 Schapen met en zonder Lammeren, 2 Scha- ren, 1 Aardkar, Gerdid en Hoofdstiel, groote Schalen met Evenaar, een beste Schaf- tefel; voorts een klomp best gewonnen Hooi, eenige Hekpalen en Damleggers, en heigeen meer te voorschijn zal worden gebracht.

Boereboelgoed op Crediet.

De Notaris F. IJ. DE BOER, te Makkum, zal, op Zaturdag den 9 Mei 1835, des morgens ten 10 uren, ten huize van den Kastelein *Douma Zylstra*, te Arum, in het openbaar, bij boelgoed, en op Crediet om den 1 November 1835 te betalen, tegen voldoende borgstelling, presenteren te verkoopen:

30 Stuks beste melke en kalve KOEIJEN, 6 vare KOEIJEN, 10 melke RIE- REN en eenige HOKKELINGEN.

Aldaar zullen worden aangevoerd door den Koopman R. KOOPAL.

Boelgoed te Sloten.

De Notaris A. W. NAUTA, te IJst, zal, door een bevoegd Beambte, publiek bij boelgoed, tegen gereede betaling, presenteren te verkoopen: Een best BESLAG VEE en BOEREREeuw, bestaande uit 20 stuks melke en kalve Koeijen, 6 Hokkelingen, 1 zwart langstaart Merrieapard, 3 2 4 Schapen met Lammeren, 1 Varken, 1 Hiemdogge, 2 Hooiwagens, 1 Phaeton, 1 Bulderwagentje, 1 Sleeprog, 1 Karn met koperen hoep, 1 koperen Kaasketel, 1 Kaspers met toebehooren, 2 Suiponnen, 1 Molkenvat, 9 houten en 8 koperen Emmers, 23 houten Melkaden, 2 dito Tobben, 2 Mestkroden, 4 Mestplanken, 2 Ladders, Harken, Vorken, Grippen en verdere Boerereeuw; voorts eene Boot met toebehooren, MEUBELen en HUIS- GERADEN, als 2 2 3 Bedden met toebehooren, Koper, Tin, Glas en Aardewerk en al hetgeen ten dage des boelgoeds meer te voorschijn zal worden gebracht.

Wie hieraan gading maken, komen op Maandag den 11 Mei 1835, des morgens ten 6 ure, ten huize van *Thijs Arjys Jaarsma*, Boer te Sloten.

PUBLIEKE VERKOOPING.

van een uitmuntende Koopmans Huizinge.

De Notaris A. BINNERTS, te Akkrum, zal publiek, bij strijk- en verhooggeld, ten verkoop aanbieden:

Eene uitmuntende, in den jare 1831 nieuw en sterk gebouwde en schoon ter nering staande HUIZINGE met daaraan verbonden PAKHUIS, geheel tot eene groote Kri- denkers- en Manufactuurs affaire ingerigt, met STEDE en GROND cum annex, staande en gelegen aan den Grooten Weg op het aangenaamste gedeelte van den dor- pe Akkrum, en aldaar gekw. met 66; bestaande onder anderen uit 2 Kamers, zeer grooten fraajen cirkelvormig ingerigten Winkel met 2 Toonbanken, Keuken, Zolders, Vliering, 2 buitengewoon diepe Kelders, ruime Plaats met affak en een groot, schoon gelegen Bleekveld, een allernuutendste Put en beste Bak en verdere griffijfelijkheden; zoodanig als een en ander thans bij den eigenaar *Pieter H. Berkma c. ux.* wordt bewoond en gebruikt, en van heden af aan is te bezigtigen; op den 12 November e. k. te aanvaarden.

Wie gading maken, komen op Woensdagen den 13 en 27 Mei 1835, bij de pro- visionele en finale toewijzing, telkens des avonds ten 6 ure, ten huize van *Reinder H. Brauwer*, Kastelein te Akkrum.

BOELGOED.

De Deurwaarder L. HARMENZON, te Leeuwarden, zal, op Donderdag den 7 Mei 1835, des voormiddags ten 9 en des namiddags ten 2 ure, publiek, bij boelgoed en gereed geld, presenteren te verkoopen: Onderscheidene MEUBILAIRE GOEDEREN, bestaande in een Kabinet, Tafels, Stoolen, Spiegel, Schilderijen, Bedden enz.; alles nsgelaten door wijlen Meijuffer *Johanna Maria van Kooten*; — welke verkooping zal plaats hebben op den In trek door de overledene bewoond ge- weest, boven de Huizinge van den Heer *J. H. J. Lehmann*, bij de Brol te Leeuwarden, 's Dags vóór de verkooping van 's namiddags twee tot 's avonds vijf ure te bezien.

Publieke Verkoop van Scheepsgoederen.

J. DAMEN, Deurwaarder te Harlingen, zal, op Woensdag den 6 Mei eersko- mende, des namiddags ten 2 ure, voor zijne principalen, publiek verkoopen: Een twintig stuks Zeilen, twintig stuks Kettingen en Kabels, waaronder een van 90 vade- men wegende 3000 ff, voorts Braadspil, Gangspil, loopend Touwwerk, eene partij Houtwerk, Planken, een paar nieuwe Touwenkabels en wat er verder te voor- schijn zal worden gebracht.

Uit de hand TE KOOP: Eene extra gemakkelijk en ligt rij- dende, op nieuw met fijn blaauw laken bekleedde en nieuw opgeschilderde sterke FOURGON, op veeren; Vriesch spoor; staan- de ter bezigtiging en te bevragen bij den Rijtuigschilder VAN DER VEEN, in de Doelestraat te Leeuwarden.

Eenige extra zware IPEN STAMBOOMEN zijn uit de hand TE KOOP bij **E. S. TULP**, bij de Vischmarkt te Leeuwarden; liggende ter bezigtiging op den Aarsenuin aldaar.

Bij oezval tegen den 12 Mei 1835 TE HUUR: Een HUIS, op den Ewal, thans bewoond door den Heer *van Dam van Isselt*. Te bevragen ten Kantore dezer Courant.

NIEUW BOTERKLEURSEL.

Toen ik voor 15 jaren de Apotheek van den Heer *Peneman* overnam, openbaarde Zijn Ed. mij zijn geheim om BOTERKLEURSEL te bereiden, hetwelk sedert onbegrijpelijke tijden in zijnen Winkel door hem en zijne Voorouders bereid en ver- kocht werd.

Bij het VRIESCH GENOOTSCHAP VAN PROEFONDER-INDELIJKE LANDBOUW klagten van Engelschen ingekomen zijnde wegens de kleur van onze Boter, ontving hetzelfde uit Engeland een kleursel, hetwelk door Bestuurders van voornoemd Genootschap ook aan mij ter hand gesteld zijnde om te onderzoeken, heb ik ontdekt, dat het mijne, hoe zeer ook altijd geroemd, kande verbeterd worden.

Ik heb met mijn verbeterd kleursel, Boter doen kleuren, en er eene proef van toe- gezonden aan een en ander Boterkooper en aan gemeld Genootschap, welks Leden verklaard hebben dat door dit nieuwe kleursel de Boter glansiger wordt, en dat de kleur veel meer nabij komt, de zoo zeer door de Engelschen verlangde Grasboter, dan wanneer men gewoon Kleursel van mij of een ander neemt.

Een verzegeld potje van dit nieuwe Kleursel waarmee men ten minsten 6 2 7 vier- endels Boter kan kleuren, is bij mij te bekomen voor 40 cents.

Leeuwarden, P. RISSELADA, den 4 Mei 1835. Apotheker op de Tuinen, letter B, no. 81.

BEKENDMAKING.

De ondergeteekende, eigenaar der op heden door hem aanvaarde GORTMAKERIJ van den Heer S. W. OSINGA, te Francker, bevestigt zich bij deze ten vriende- lijken in de gunst, zoo wel der tegenwoordige kalanten van gezaden Heer in zijne genoemde betrekking, als in die van alle zijne Stad- en Landgenooten, belovende eene prompte behandeling en goedkooppe aflevering van alle onderscheidene Grutters- waren.

JAN FABER.

De ondergeteekende heeft de eer de Dams te berigten, dat zij ontvangen heeft hare ZOMERMODELLEN van HOEDEN. Verzoekt bij voortdurende de gunst, terwijl zij door eene prompte bediening zich dezelve hoopt waardig te maken.

M. P. MULDER.

Adres in de Kleine Hoogstraat te Leeuwarden, boven den Koopman Groen.
JoC JoC **WATZE RUITENGA**, Apotheker, Drogist enz. te Harlingen, voorzien van voldoende getuigschrijven van bekwaamheid en gedrag, de Protestantsche Godsdienst belijvende. *Brieven franco.*

JoC JoC **Een VERWERSKNECHT**, zijn werk ten deele verstaande, kan van stonden aan werk bekomen bij **J. J. SLAGMAN**, Mr. Verwer te Ritsumazijl.

JoC JoC **Een POTTENBAKKERSDRAAIJER**, zijn werk grondig verstaand, en tevens in staat om als *Meestersknecht* te kunnen ageren, en van zijne bekwaamheid en goed gedrag voldoende getuigschrijven konnende over- leggen, vervoegde zich, lieft in persoon, en anders met gefrankeerde brieven, hoe eerder hoe liever, bij **H. BRANDENBURGH**, Boekdrukker te Workum.

JoC JoC **Een KOEKBAKKERSKNECHT**, zijn werk redelijk verstaande, kan op Mei aanstaande eene dienst bekomen ten platten Lande. Nader onderrigt bij de Weduwe **J. TJEKEMA**, te Leeuwarden. *Brieven hierover franco.*

Bij M. VAN DER PLAATS, Boekhandelaar te Harlingen, is uitgegeven: Tweental LEERREDENEN over de hoop des wederziens na den dood, door M. A. JENTINK, Predikant te Harlingen. Prijs f o : 40.